

Institute of National Remembrance

<https://ipn.gov.pl/en/news/11205,quotBecause-he-offered-bread-to-Jewsquot-The-Story-of-Thaddeus-Nowak-Codename-qu.html>

17.05.2024, 14:16

19.04.2024

"Because he offered bread to Jews" – The Story of Thaddeus Nowak, Codename "Szperacz"

IPN's educational series of short films entitled "Not Only the Ulmas" presents well-researched examples of Poles who saved Jews under German occupation during World War II. Each episode is focusing on a separate person, and most often a family or several families, whose members risked, and most often lost, their lives trying to protect their Jewish fellow citizens. The series was created by the IPN Spokesperson's Office in cooperation with researchers at the IPN's Historical Research Office and IPN's Office of International Relations

Skarżysko-Kamienna, dnia 27. 4. 1943 r.

*Zgłosz. dn. 27. 4. 1943 r.
Godz. 17.10*

OGŁOSZENIE

Mimo zakazu kierownika Policji SS i naszego ogłoszenia z dnia 31. 3. 43 r. w którym wyraźnie zaznaczaliśmy, że kara śmierci czeka każdego, kto w jakikolwiek sposób pomoże żydom do ucieczki, czy to przez donoszenie wiadomości, podawanie artykułów żywnościowych lub też transakcji pieniężnych,

pracownik TADEUSZ NOWAK

nie zważając na rozporządzenie policyjne i nasze ostrzeżenie dopuścił się tego przestępstwa kilkakrotnie i to jak sam zeznał załatwiał transakcje pieniężne dla żydów na okrągłą sumę

20.000 – dwudziestu tysięcy złotych.

Niniejszym ogłoszeniem kierownik Policji SS w Radomiu udziela amnestji dla wszystkich dotychczasowych przestępców. W przyszłości jednak każdego, któremu zostanie udowodnione podobne przestępstwo, czeka los NOWAKA

PRACOWNICY!

Dyrekcja apeluje do waszego sumienia. Popatrzcie wstecz, wspomnijcie czasy, kiedy żydzi was wyzyskiwali i wyssali do szpiku kości, pomyślcie o bolszewickim barbarzyństwie w lesie Kartyńskim

dwanaście tysięcy polskich oficerów zamordowanych.

Jest przecież dla każdego całkiem jasne, że sprawcami są żydzi.

Kto pomaga żydom, mordercom swych braci i kolegów, jest zdrajcą.

DYREKCJA

ś.p.

**FRANCISZEK
NOWAK**

ŻYŁ LAT 78 ZM. II-V-1943 R.

POKÓJ JEGO DUSZY.

TADEUSZ NOWAK

ŻYŁ LAT 37 ZAMORDOWANY PRZEZ

NIEMCÓW DN. 21-4-1943 r.

POKÓJ JEGO DUSZY

WACŁAW NOWAK

ŻYŁ LAT 60 ZM. 26-XII-1966 r.

POKÓJ JEGO DUSZY.

ś.p.

ZOFIA NOWAK

ŻYŁA 97 LAT

ZM. 26. VII. 1968 r.

POKÓJ JEJ DUSZY

NOWAK

Skarżysko-Kamienna, d. 22. 9. 1942

Bekanntmachung

Es ist jedem hier arbeitenden Polen strengstens verboten, für Juden Lebensmittel zu besorgen, noch irgendwelche Briefe zu befördern. Wer dabei gefasst wird, hat strengste Bestrafung zu erwarten.

Die DIREKTION

Skarżysko-Kamienna, dnia 22 września 1942 r.

OGŁOSZENIE

Niniejszym najsurowiej zabraniamy polskim pracownikom kupowania artykułów żywnościowych dla żydów, względnie wysyłania jakichkolwiek listów dla nich.

Kto jednak zostanie na takiej czynności przyłapany, zostanie jaknajsurowiej ukarany.

DYREKCJA

During the occupation, the Germans were murdering Polish elites. They also took over the Polish economic system, including factories. The network of factories was controlled by Hugo Schneider AG (HASAG) – a Leipzig-based weapons manufacturer. The director of the Skarżysko Kamienna branch was Egon Dalski, the Leipzig Town Hall clerk and an SS Officer.

This type of factory hired Jews, imprisoned in labor camps, and Poles known as "free" workers. However, the Poles faced deportation to forced labor camps in Germany in case they did not want to work. Tadeusz Nowak was one of the Polish workers in Skarżysko-Kamienna.

He worked as a locksmith, and at the same time, as a soldier in the resistance Home Army, he smuggled ammunition to fight against the Germans. Despite the death penalty announced by the occupiers for even the lightest help to Jews, Nowak and his group were delivering food and letters to Jewish prisoners. Just before the Easter of 1943, Tadeusz Nowak was caught providing such assistance by the German security service (Werkschutz). On 21 April he was sentenced to public execution by hanging. During the execution the rope broke, so the Werkschutz commander shot death the Polish brave man on the spot. Tadeusz Nowak's body was hung on the factory gate in order to scare off other workers. According to some witnesses, a plaque with the inscription "This Pole gave bread to Jews" was mounted on it.

Polish resistance movement magazines called for such attitudes: *Germans imposed the death penalty for aiding Jews, who in a minuscule number were able to escape from their oppressors. Each honest person treats these threats with contempt, because they know that help in need, the saving of a close one facing death, is an obligation stronger than death. The obligation of every Pole is to aid the victims of German bestiality.* (from a feature in the underground socialist magazine "WRN" No. 18 of 28 September 1942).

Watch previous episodes of the series "Not only about the Ulma's".

Opcje strony

- [Print this page](#)
- [Generate PDF of this page](#)
- [Notify about this page](#)
- [Share this article](#)

[Share on Facebook](#)

[Share on Twitter](#)